

Perspektywy rozwojowe Torunia - 2005

Perspektywy rozwojowe Torunia w opinii mieszkańców

Podsumowanie wyników badania
przeprowadzonego na zlecenie Urzędu Miasta Torunia

Toruń, 2005 r.

W maju 2005 roku Urząd Miasta Torunia zlecił ośrodkowi badań działającemu przy Instytucie Socjologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika "Pryzmat" realizację badania dotyczącego pożądanych kierunków rozwoju miasta. Przedmiotem badania były postawy mieszkańców wobec wprowadzanych zmian i planowanych inwestycji miejskich. Zleceniodawcę interesował także własny wizerunek w oczach mieszkańców miasta.

Podstawowym celem była identyfikacja potrzeb mieszkańców miasta i możliwości ich zaspokojenia w ramach strategii rozwoju miasta - badanie "Perspektywy rozwojowe Torunia w opinii mieszkańców" ma charakter konsultacji społecznych.

W badaniu obrane zostały dwa rodzaje metod - ilościowa, jaką jest wywiad kwestionariuszowy oraz metoda jakościowa, w postaci zogniskowanego wywiadu grupowego. Kwestionariusz wywiadu, po odpowiednich konsultacjach ze Zleceniodawcą, zawierał 28 pytań tematycznych oraz metryczkę (czyli pytania o dane osobowe - płeć, wiek, wykształcenie, ulicę oraz dzielnicę zamieszkania), przy czym przeważały w nim pytania zamknięte. Fokus, czy też zogniskowany wywiad grupowy, w większym stopniu pozwala dotrzeć do subiektywnych odczuć i opinii. Właśnie w tej części badania jest odpowiednie miejsce na pytanie o złożone motywacje pewnych zachowań i postaw oraz zbieranie przykładów, które coś ilustrują.

Badanie obejmowało dorosłych mieszkańców Torunia, z których do części ilościowej metodą doboru warstwowo-proporcjonalnego wylosowano 1000 osób. W celu wylosowania próby wyróżniono na terenie Torunia 4 okręgi, po czym metodą doboru losowego prostego wylosowano 261 osób z okręgu pierwszego, 181 z drugiego, 280 z trzeciego i 278 z czwartego. W sumie wylosowano 1000 adresów, z których zrealizować zamierzano połowę (zgodnie z logiką doboru proporcjonalnego licząc w każdym okręgu osobno). Pozostała część stanowiła zapasową listę adresową. Pięćsetosobową grupę badanych w 60% tworzyły kobiety (przebadano ich 300), a w 40% mężczyźni (200 ankietowanych). Zgodnie z danymi z oficjalnej strony miejskiej Torunia kobiety stanowiły w 2002 roku 53,4% populacji miasta, mężczyźni natomiast 46,6%. Cecha ta - feminizacja społeczności - została odzwierciedlona w naszej próbie. Uczestnicy wywiadów grupowych ze względu na ściśle wyznaczone i wyżej wymienione kryteria byli dobierani, a nie losowani. Powinni oni jednak mieć przynajmniej jedną cechę wspólną - w naszym przypadku wszyscy respondenci byli mieszkańcami Torunia. Warunkiem podstawowym przy doborze próby jest to, że badani nie znają się.

Krótkie omówienie zagadnień objętych badaniami:

Inwestycje infrastrukturalne

Budowa i remonty dróg i ulic, bezpieczeństwo publiczne oraz budowa nowego mostu drogowego na Wiśle zostały uznane przez uczestników badania za najważniejsze obszary inwestycji. Najpilniejszego remontu, zdaniem 43% respondentów, wymagają główne ulice wewnątrz miasta (w opinii ponad 36% są to ulice wjazdowe do Torunia, a 18% badanych - ulice osiedlowe). Absolutna większość badanych (83,4%) uważa, że powinien powstać nowy most na Wiśle.

Obiekty sportowe

Mieszkańcy Torunia do pilnych inwestycji zaliczyli także: wybudowanie dużej hali sportowo-widowiskowej, stworzenie lokalnych obiektów sportowych, wybudowanie parku wodnego, rozbudowę Tor-Toru oraz stworzenie jak największej liczby ścieżek rowerowych. Centrum

kongresowe oraz budowa nowego stadionu żużlowego okazały się być najmniej istotnymi inwestycjami. Jednakże warto zauważyć, że wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia wzrasta odsetek osób uważających, że ten rodzaj inwestycji zdecydowanie przyczyni się do wzrostu atrakcyjności turystycznej miasta.

Hipermarket

Zdecydowana większość badanych (75,2%) opowiada się przeciwko budowaniu w mieście kolejnych hipermarketów (w tym 15,4% widzi potrzebę likwidacji nawet tych, które już istnieją).

Bezpieczeństwo publiczne

Większość respondentów uzależnia stan bezpieczeństwa publicznego od działalności policji (między innymi od ilości patroli policyjnych na ulicach miasta). Innym z podanych przez respondentów rozwiązań, które pomogłoby zwiększyć bezpieczeństwo mieszkańców, jest monitorowanie osiedli.

Współpraca pomiędzy Toruniem i Bydgoszczą

Na pytanie czy Toruń i Bydgoszcz powinny rozwijać się oddzielnie czy wspólnie ponad 37% respondentów odpowiedziało, że oba miasta powinny rozwijać się całkowicie oddzielnie. Za łącznym rozwojem i współpracą, lecz z zachowaniem odrębności było 25,2% badanych, natomiast zwolennicy współdziałania jedynie w wybranych dziedzinach stanowili 24,4%. Najmniej pytanym torunian (12,8%) poparło pomysł silnej współpracy i integracji obu miast. Wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia rośnie poparcie dla silnej współpracy i integracji Torunia i Bydgoszczy, a maleje poparcie dla całkowicie odrębnego rozwoju obu miast.

Aktywne wspieranie przedsiębiorczości jako forma walki z bezrobociem

Mieszkańcy są zdania, iż tylko skuteczna promocja aktywności gospodarczej umożliwi rozwiązanie palących problemów Torunia, jakimi są wysoki poziom bezrobocia oraz niska stopa wzrostu zamożności mieszkańców. Pewne środki finansowe należy koniecznie przeznaczyć na ogólnokrajową promocję Torunia - "miasta turystów i przedsiębiorców".

Silne wsparcie dla firm powinno przyjąć konkretne formy: skrócenia czasu pozyskiwania decyzji administracyjnych, jawnej organizacji przetargów publicznych (w formie ustnych, a nie pisemnych, przetargów) i otwartości władz miasta na modyfikacje planów zagospodarowania przestrzeni miejskiej. Innym rozwiązaniem jest także oferowanie ulg w podatkach lokalnych dla firm stwarzających nowe miejsca pracy w mieście. Ponadto władze miasta powinny zatroszczyć się o promowanie aktywności gospodarczej wśród samych mieszkańców Torunia. Stworzenie przy urzędzie "inkubatora przedsiębiorczości", któremu osoby zakładające własną działalność gospodarczą mogłyby powierzyć prowadzenie niezbędnych rozliczeń i zapisów księgowych, wpłynęłoby w istotnym stopniu na wzrost liczby małych firm w mieście.

Respondenci zwrócili uwagę, iż lepszy dostęp do informacji umożliwiłby mieszkańcom bardziej skuteczne poszukiwanie pracy. I tak, powszechny i bezpłatny dostęp do Internetu - w specjalnie przygotowanych do tego punktach bądź w „pakietach socjalnych” telewizji kablowych - ułatwiłby aktywne poszukiwanie pracy przez bezrobotnych mieszkańców.

Pomoc społeczna

Respondenci najchętniej, spośród wszystkich zaproponowanych form pomocy socjalnej, wskazywali bezpłatną i powszechnie dostępną opiekę medyczną (22,6% wskazań). Kolejnym, rekomendowanym przez badanych, obszarem pomocy społecznej jest szeroko rozumiana pomoc opiekuńczo-wychowawcza (19,8% ogółu wskazań). Pod tym hasłem kryją się różnorakie działania, począwszy od zapewnienia bezpośredniej opieki (dzieciom w domach dziecka czy osobom starszym lub obłożnie chorym), poprzez świetlice dla dzieci (szczególnie z rodzin zagrożonych patologiami lub z rodzin wielodzietnych i ubogich), zapewnienie im wyjazdów wakacyjnych (kolonii), po pomoc socjoterapeutyczną, a także szkolenia, zajęcia grupowe i działania zapobiegające wykluczeniu oraz aktywizujące osoby z grup szczególnie zagrożonych różnego rodzaju patologiami. Pomoc materialną (18% ogółu wskazań) radzono kierować jedynie do osób szczególnie i w sposób uzasadniony jej potrzebujących (wśród których znalazły się samotne matki i kobiety w ciąży, ubogie rodziny i bezrobotni). Badani wskazywali na niebezpieczeństwa związane z tą formą pomocy, polegające głównie na ryzyku korupcji i nadużyć (w celu uzyskania "nienależnych" zasiłków), a także na promowaniu raczej postawy biernej i roszczeniowej (skazującej na wieczne bycie klientem pomocy społecznej), niż aktywnego poszukiwania sposobów rozwiązania problemów (z którymi na pewnych etapach życia może spotkać się bardzo duża część osób). Wielu badanych dostrzegło wielką rolę,

jaką mogłaby odegrać w rozwiązywaniu problemów społecznych łatwo dostępna, fachowa i darmowa pomoc prawnicza. Dostrzegano jej konieczność w przypadku osób dotkniętych problemem bezrobocia i patologii, ale i samotnych matek, często będących w trudnej sytuacji materialnej, zmuszonych radzić sobie z zadłużeniem czy niemożliwością wyegzekwowania alimentów. W przypadku bezrobotnych badani zalecają podejmowanie działań aktywizujących te osoby do samodzielnego radzenia sobie z problemami oraz udzielania im wszelkiej możliwej pomocy w tym względzie (pomoc prawnicza, szkolenia, przekwalifikowywanie oraz, po raz kolejny, pomoc medyczna). Wskazywano niezwykle często na palącą potrzebę zasadniczego nasilenia działań władz miasta służących zwiększeniu ilości miejsc pracy. Badani zwrócili uwagę na bardzo ważną kwestię związaną z mieszkaniem socjalnymi. Dostrzegli oni realne i bardzo duże zagrożenie tworzenia enklaw ubóstwa i "wylęgarni patologii" w osiedlach takich lokali. Badani, bazując na własnych obserwacjach, dostrzegli właśnie tego rodzaju zagrożenia. Wskazano na możliwość wytworzenia się środowiska, w którym powielać się będą przestępcze i patologiczne sposoby życia i w którym pogłębią się jedynie pierwotne problemy powodujące trudną sytuację zmuszonych do zamieszkania w nich ludzi.

Preferencje mieszkańców Torunia dotyczące spędzania czasu wolnego - tereny zielone

70% przebadanych badanych korzysta z miejskich parków i terenów zielonych. Najczęściej odwiedzają oni miejsca bliskie ich miejscu zamieszkania bądź Park Miejski na Bydgoskim Przedmieściu. Z parku tego korzysta aż 56% osób korzystających z terenów zielonych. Czynniki ważnymi dla respondentów przy wyborze miejsca spędzania czasu wolnego są: bezpieczeństwo (23,4% osób); możliwość spotkania się tam ze znajomymi (28,8%); możliwość aktywnego spędzania czasu (29,6%); możliwość uczestnictwa w organizowanych tam imprezach (12,2%); czystość tych obszarów (34%).

Preferencje mieszkańców Torunia dotyczące spędzania czasu wolnego - sport

Najistotniejszym problemem, według osób biorących udział w zogniskowanych wywiadach grupowych, jest to, iż w parkach (najczęściej padał przykład parku na Bydgoskim Przedmieściu) brakuje ścieżek rowerowych, a także miejsc umożliwiających aktywny wypoczynek. W czasie wywiadów pojawiła się kwestia braku miejsca dla rolkarzy i deskorolkarzy (nie ma miejsca, w którym mogliby oni bezpiecznie ćwiczyć swoich umiejętności). Toruńskie obiekty sportowe wymagają renowacji - zły stan nie zachęca do korzystania z nich. Tu najbardziej dramatyczna wydaje się sprawa braku infrastruktury umożliwiającej uprawianie sportu w lewobrzeżnej części Torunia.

Miejsca urzędniczy i Urząd Miasta w ocenie mieszkańców Torunia

Objęci badaniem mieszkańcy Torunia korzystają z usług Urzędu Miasta rzadko, największą grupę stanowią osoby, które odwiedzają UM raz na kilka lat. Generalnie praca urzędników oceniona została dobrze, tzn. na „4” w skali sześciostopniowej. Jedna piąta przebadanych mieszkańców Torunia spotkała się z rażącymi nieprawidłowościami w funkcjonowaniu Urzędu Miasta. Dla tych osób najbardziej rażący okazał się brak kompetencji urzędników, ich nieuprzejmość oraz długi czas oczekiwania na decyzje. Zdaniem 80% respondentów możliwość korzystania z usług Urzędu Miasta za pośrednictwem Internetu stanowiłaby udogodnienie dla mieszkańców miasta. Uczestnicy wywiadów wyrazili opinie, że strona internetowa UM jest obecnie źle administrowana. Przede wszystkim umieszczane na niej informacje nie są przez długi czas aktualizowane.

Punkty Informacyjne

O istnieniu Punktów Informacyjnych Urzędu Miasta zlokalizowanych w różnych miejscach Torunia słyszało jedynie 40% przebadanych mieszkańców miasta. Zdaniem przebadanych mieszkańców Punkty mogłyby się stać swojego rodzaju „końcówką” UM, która umożliwia załatwianie spraw bez kontaktu z wieloma wydziałami, tym samym zmniejszając ilość traczonego czasu i nerwów. Punkty nie powinny jednak powielać funkcji, jakie spełnia Internet (co stanowiłoby marnotrawienie pieniędzy). W Punktach powinni być zatrudniani pracownicy kompetentni, potrafiący pomóc klientom w załatwieniu wszystkich najprostszych spraw urzędowych, doskonale orientujący się w kompetencjach poszczególnych wydziałów (a zatem potrafiący pokierować klienta) i znający procedury.

Spotkania z Prezydentem Miasta

Prawie trzy czwarte przebadanych mieszkańców Torunia jest zdania, iż spotkania Prezydenta Miasta

z mieszkańcami osiedli są potrzebne, około 11% uważa, że takie spotkania są całkowicie zbędne. Mieszkańcy sugerowali, przede wszystkim, aby odbywały się one częściej, postulowali również, aby ustalenia z tych spotkań wchodziły w życie a nie pozostawały bez oddźwięku, zgłaszali także potrzebę lepszego ich nagłośnienia. Pojawiły się także sugestie, aby spotkania miały określoną tematykę, która miałaby dotyczyć bieżących problemów, z jakimi borykają się poszczególne osiedla, a sami mieszkańcy mieli wpływ na wybór dyskutowanych w ich trakcie zagadnień.

Źródła informacji o Toruniu i ich ocena

Najważniejszym ze źródeł, z których mieszkańcy miasta czerpią informacje o tym, co dzieje się w Toruniu jest prasa lokalna (25% ogółu odpowiedzi). Na drugim miejscu znalazły się lokalne stacje radiowe (16,4% ogółu odpowiedzi), na trzecim - telewizja regionalna (14,4% ogółu odpowiedzi). Badani często wskazywali również telewizję lokalną (12,9% ogółu odpowiedzi) oraz plakaty i ogłoszenia (10,8% ogółu odpowiedzi). Poprosiliśmy respondentów o ocenę pięciu rodzajów mediów pod względem trzech kryteriów: ilości informacji o Toruniu oraz aktualności i rzetelności tych informacji. Najlepiej pod wszystkimi trzema względami wypadły lokalne stacje radiowe. Na drugim miejscu znalazła się prasa lokalna, na trzecim lokalne stacje telewizyjne. Gorzej w oczach torunian wypadają media regionalne - prasa regionalna i regionalne stacje telewizyjne. Te ostatnie uzyskały najgorsze średnie ocen.